

# נשק

## אמריקאי

## למצריים

## טוב או רע ליהודים?

החל מתחילת שנת 1953 ניהלו הבריטים, שעדיין החזיקו בכסיסהם הצבאיים בסואץ, והאמריקאים מגעים רצופים אם המישטר החדש במצריים, שנועדו לגבש הסכם חדש. הסכם זה אמור היה להסדיר את בעיית פיגויים של הבריטים ממצריים ואת הנור כחות הצבאית המערבית שתבוא במקומה. האמריקאים, ובראשם שר החוץ דאג ג'ון פוסטר דאלס, כבר ראו בעיני רוחם את מצריים כאחת מאבנייה הפינה בברית הגנה מיוחדת-כוננת שתכננו דוגמת ברית ההגנה הצפון-אטלנטית — נאט"ו.

אלא שבמאל עבד אל נאצר לא היה מעוניין בברית-הגנה איורית. לא היה איכר פת לו אם לבריטים או לאמריקאים יהיו או לא יהיו בסיסים במזרח-התיכון. מה שהוא רצה זה שהבסיסים לא יהיו במצריים. מיילס קופלאנד, אחד מראשי סוכנות הביון האמריקאית שפעל אותה תקופה במצריים והתיידד אישית עם נאצר, מנתח את המצב בספרו, משחק האומות: "מאין דך ג'יסא היה נאצר מעוניין בסיוע צבאי — מארצות-הברית. הוא היה מעוניין בזה לצורך הביטחון הפנימי מי על מנת להפוך את צבאו הי עזוב" (כשם שאמר אחרי-כך לשרי החוץ דאלס) לצבא גאה, שיוכה

בוקר למישרד-הביטחון. זמן קצר אחרי-כך, בפברואר 1955, תקפה יחידת-צנחנים ישראית מחנות-פליטים ומיתקני-צבא מצריים בעזה, הרגה שם עשרות חיילים מצריים. כעבור כחצי שנה חתם נאצר את עסקת הנשק המסורסת הצ'כית-מצרית, שנועדה לשקם את צבאו, דבר ששיכנע את ממשלת-ישראל כי עליה לצאת למילחמת-מגע נגד הצבא המצרי. בטרם יתעצם, אפילו אם מדובר בהצטרפות להרסותקה האזורית לצד בריטניה וצרפת, כפי שאירע במיבצע קדש 1956.

כל אותה הידרדרות-שלא-ניתן-לעצרה, שהתגלגלה בעקבות של טרגדיה יוונית, נעוצה באותו עסקי-ביש במצריים. לעסקי הביש במצריים תוכנן ובוצע עלי ידי אנשים שהאמינו אותם ימים כי אין משימה נעלה וחשובה יותר בפני מדינת-ישראל מאשר למנוע את מה שעמד אז על הפרק: סיוע צבאי אמריקאי למצריים. האיום נר-אחלק מהצמרת הביטחונית של ישראל כה חמור, עד שכל האמצעים נראו כשרים בעיניהם כדי למנוע על הסף. רק מעטים זוכרים היום את הרקע ש-הביא לאותו מיבצע אומלל, שגרם לישראל בכייה לדורות.



## 1954: נשק אמריקאי לנאצר?

הסכנות שנחוו היו מאיימות לא פחות. האימה לא היתה קטנה מזו המתעוררת כיום. רק היקף הבעיה היה מצומצם יותר והי נפשות הפועלות בדומה היו אחרות.

### שורש



### ההידרדרות

**ש**נת 1954 תיזכר בתולדות-ישראל כשנת העסקי-הביש. בחודש יולי אותה שנה פקדה שורת התסוצציות מזורות את קהיר ואלכסנדריה. סצצות התסוצצו בבת-יקולנוע ובמשרדי דואר מצריים. אחרי-כך בקעו הפי-צוצים ממשרדי שגרירות ארצות-הברית ומכנייני שירותי-ההסברה שלה במצריים.

כפי שהסתבר אחרי-כך, היו אלה מעשי ידיה של חולית חבלה ומודיעין ישראלית, שהופעלה על פי צו שהגיע מישראל. היו אלה מעשי פרובוקציה מכוונים, שנועדו להעכיר את היחסים בין המישטר החדש של שקם שנתיים קודם לכן במצריים לבין ארצות-הברית.

לדעת רבים היתה פעולה זו תחילתה של ההידרדרות הגדולה ביחסים בין ישראל ומצריים. בה היו נעוצים שרשי שלוש המילחמות שהתחוללו מאז. כי מיבצע הי עסקי-הביש נעשה בעיצומן של ניסיונות תיווך רציניים, בין מישטר החדש של ג'מאל עבד אל נאצר, לבין ממשלת-ישראל בראשותו של משה שרת.

מרגע שנחשפה הרשת ואנשיה נעצרו, כבר לא היתה לאיש שליטה על המאור-עות. המצרים השתכנעו כי ישראל מנסה להתור תחת יחסיה הבינלאומיים של מצריים. נאצר לא יכול היה לחון את אותם נאשמים מאנשי רשת החבלה שנידונו לי מוות. מול מה שנראה כהתקשחות העמדה המצרית, הוחזר דויד בן-גוריון משהר

ה סיכוב הכא של המילחמה בין ישר-אל ומצריים, הצטייר השבוע בעיני אורחי ישראל כחיוון יאנקי טהור. על פי הדיווחים המבהילים, שורמו זה בעקבות זה מושינגטון ומירושלים, ניתן היה לראות את שני המילחמה הבאה. כי התמודדות בין מטוסי 159 אמריקאיים לי מטוסי 169 אמריקאיים גם הם. בזירה היבשתית יירו טילי טאו אנטי-טנקים אמריקאיים מצד אחד ואילו מהעבר השני יתעופפו טילי לאו אנטי-טנקים, גם הם מתוצרת ארצות-הברית. הרובים יהיו אמריקאיים. הקליעים והפגזים מי אותה תוצרת. רק ההרוגים יהיו ישראליים וערבים.

וכאשר תאזז חת-חמושת האמרי-קאית במחסני שני הצדדים, וטני קיום אמריקאיים "מ'60" יבערו מי שני עברי החזות, תפעיל ארצות-הברית כרוב נדיבותה לא רכבת אווירית אחת, כמו במיזחמת יובי הכיסורים, אלא שתים. האחת בי ציר אמריקה — ישראל. השניה בקו אמריקה — מצריים. מכל הי בחינות לא-יהיה זה חיוון מלבב.

הזעקה שקמה, בישראל ובקרב יהודי ארצות-הברית, נוכח התבהרות הכוונת הי אמריקאיות לספק בעתיד הקרוב נשק אמריקאי לצבאו של אנוואר סאדאת, נראתה לא רק מוצדקת. באוזני רבים היא הצי-טלצלה קקול ענות חלושה, במקום בו צריך להשמיע זעקה קורעת-שמיים נוכח סכנת שואה צבאית חדשה המאיימת על ישראל.

אלא שהמירות בנושא זה לא היו חדר שות. הפרטיטורה הזאת נשמעה מוכרת מי איזה מקום. אלה שלא סבלו מזיכרון סלקי טיבי או קצר במיוחד, יכלו להיזכר כי הצלילים והמילים שבקעו השבוע מפי דוברי ממשלת-ישראל בירושלים ובוושינגי-טון, היו חזרה על חלושה, כמעט מדוייקת על טונים ודברים שהושמעו באותם מקומות לפני 22 שנה. הבעיות היו כמעט אותן הבעיות.



## 1976: נשק אמריקאי לסאדאת?